

Hva er utfordringene?  
Hvordan skal vi bli enda bedre?

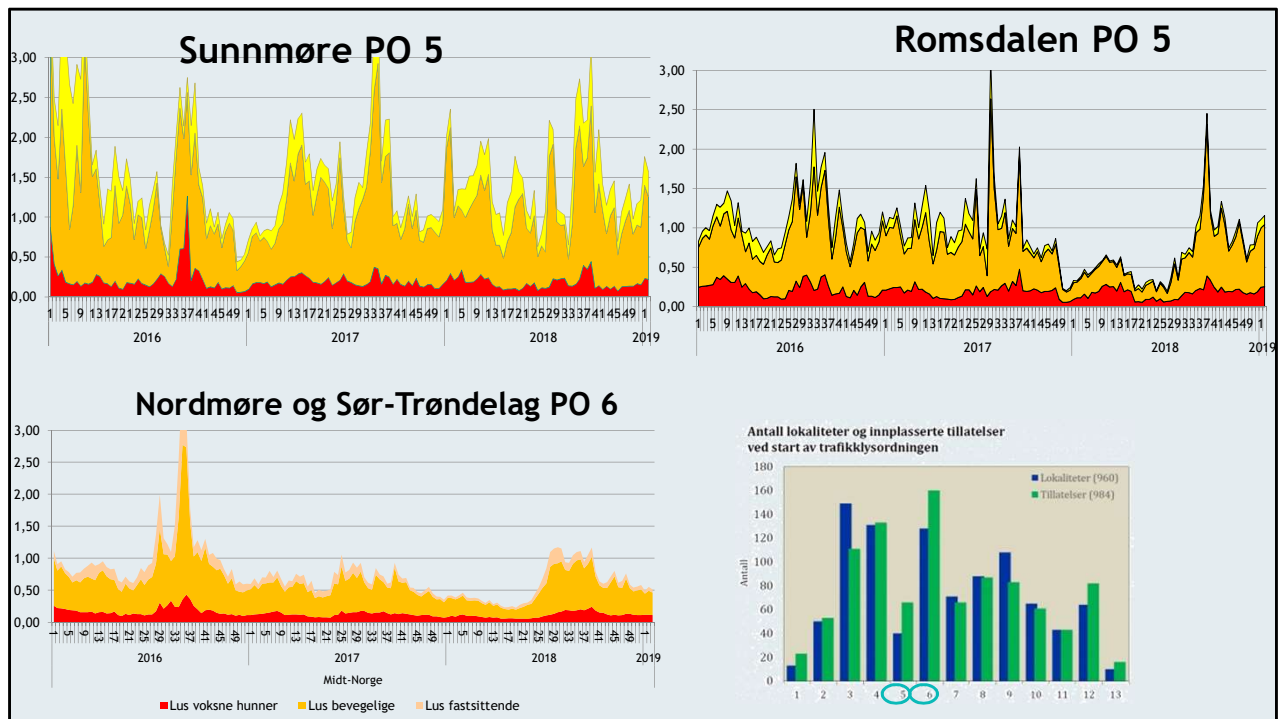


**ÅKERBLÅ**

KUNNSKAPSBASERT HAVHELSE

Lene-Catrin Ervik  
Region «Midt»



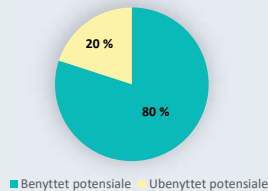


Jeg skal snakke om Midt-Norge, PO 6 og 7, men har med litt fra området rett sør, PO5. Ser vi på Sunnmøre har det vært liten endring gjennom de siste tre år. For Romsdal ser vi en bedring i 2018, spesielt første halvår. Her er det gjort en endring av sonestruktur, noe jeg tror vi vil se effekt av i 2019 og fremover.

Til sammenligning produserer PO 6 mer enn dobbelt så mye fisk. Det var noen veldig tøffe tak i 2014-15-16, også så vi så et stort skifte til 2017 og 18. Der er nok litt mer lus på grafen i 2018 vs. 17 – og uten å gå i detalj kan jeg peke på årsaker som reell kapasitet (dvs. en kan ikke beregne brønnbåter til behandling og slaktekjøring samtidig), utfordrende fiskehelse og etter min mening litt høy risikovilje.

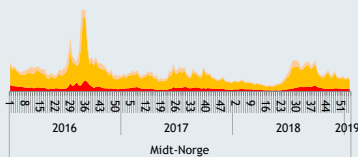
## Hvordan blir vi bedre?

### Potensialer i lusekontroll Midt-Norge



### Vi har identifisert mange av nøklene

- Brakklegging, sone - og driftsstruktur
- Tiltak på lave nivå («0,2»)
- Redusert tid i sjø. Større smolt, komprimerte utsett.
- Lusenivå og fiskehelse bestemmer mye mht. slaktetidspunkt
- Rensefisk, skjørt
- Kapasitet for IMM og slaktelogistikk (Reell vs. teoretisk kapasitet)
- Erfaring, kompetanse, utviklingsvilje
- Drift på lusas premisser



### Resterende 20 % av potensialet (med *dagens* verktøy) er fintuning

- Walk the walk - forpliktelse til egen strategi
- Begrense risikovilje ytterligere
- Forbedre sone - og driftsstruktur
- Forbedre IMM - sikre reell kapasitet, utvikle utstyr, *trengemetodikk*, prosess

Gjennom de siste årene har vi sett store forbedringer når det gjelder lusekontroll. Jeg tror vi kan si at vi har tatt ut ca. 80 % av potensialet, med de verktøyene og teknologien vi har tilgjengelig i dag. På skjermen ser dere ei liste over faktorer som ligger bak den gode utviklinga – alle tiltak må ha fullt fokus for å lykkes. På kort tid har det strategiske og operasjonelle arbeidet blitt løftet mange hakk.

Vi ser at vi begynner å stange i taket med de verktøyene vi har tilgjengelig – men det er allikevel rom for forbedringer. For å ta ut det fulle potensialet, og bli enda bedre kan jeg peke på fire faktorer

Større grad av forpliktelse til egen strategi. Også store aktører mangler kapasitet og beredskap, og slipper lusetallene for høyt.

Risikoviljen er av og til for høy. Det er faktisk ikke så vanskelig å forutsi når fisken bør slaktes heller enn behandles – da må en ha vilje til å ta noen økonomiske tap på kort sikt

Ikke alle soner fungerer optimalt. Vi har mer å gå på for å få til flere gode soner

sånn at brakklegging og nullstilling får sin fulle effekt

Og så er det IMM. Luseregimet vil de nærmeste årene være helt avhengig av disse metodene, og det er ikke grunn til å avskrive dem med tanke på fiskevelferd på generelt grunnlag. Vi ser flere eksempler på lokaliteter med mange IMM behandlinger, lav akkumulert dødelighet og god sup-andel. MEN Kapasiteten/beredskapen til bruk i kritiske perioder må være på plass, og de må bare brukes når fisken tåler det

## Viktigste enkeltstående faktor som muliggjør dagens produksjon...

Ingen selvfølge at vi kan fortsette med dette

Etikk og velferd

Biosikkerhet

Forsvarlig bruk

Forsvarlig forbruk

I dag: 100 % nødvendig.

- Flere lokaliteter med 1-2 mill fisk kommer i mål uten avulsing pga. Skjørt og rensefisk

I framtida: Kan vi utvikle erstattende verktøy?



Den ene store faktoren som gjør det mulig å produsere dagens biomasse i regionen er rensefisk. Det er helt vanvittig at noen fortsatt tviler på at rensefisk og rognkjeks faktisk fungerer.

Når det gjelder rensefisk står vi ved et veiskille: Forsvarlig bruk eller ingen bruk. Den som skal få bruke rensefisk må være 120 % motivert for jobben og ha alle nødvendige ressursene tilgjengelig. På grunn av behov for biologisk kontroll må vi bort fra villfanget, over til til oppdrettet berggylt og rognkjeks. Produksjon er mulig å få til, men om vi kan tilfredsstille framtidens krav når det gjelder bruk og forbruk vet jeg ikke. Pr i dag er det ikke et alternativ å unngå rensefisk– spørsmålet er om den kan erstattes? Det vil være helt nødvendig.



## Framtida - uten håndtering

Vi er kommet omentrent så langt som vi kommer med de verktøyene vi har tilgjengelig. Vi trenger **effektive forebyggende tiltak**. Håndtering av fisk i sjøfasen er dårlig praksis, og underliggende årsak til en rekke av de biologiske utfordringene næringa har. Vi MÅ ha **verktøy for å håndtere lus med minimal håndtering av laks** - den viktigste enkeltstående faktoren for videre vekst ligger nettopp der.

Avslutningsvis er det to ting jeg vil si:

For det første: Vi MÅ ha verktøy for å håndtere lus uten å håndtere laks – det er den viktigste enkeltstående faktoren for videre vekst

For det andre: Selv om det strider mot menneskets natur, må oppdrettere tillate seg selv å lære av andres feil. Med den reisen Midt-Norge har hatt på godt, men ikke minst på vondt, har Nord-Norge en unik mulighet til å lykkes med lus!